

Saksframlegg

RESSURSBRUK OG ORGANISERING AV TJENESTER TIL PSYKISK

UTVIKLINGSHEMMEDE

Arkivsaksnr.: 10/36818

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kommunen skal sikre at psykisk utviklingshemmede får riktige tjenester som tar sikte på å bedre og vedlikeholde funksjoner, skape positive opplevelser og størst mulig trivsel for den enkelte.
- BEON-prinsippet, *best effektive omsorgsnivå*, skal alltid ligge til grunn i alle valg av tjenestetilbud.
- Kommunen skal styrke bredden i tjenestetilbudet og opprette flere boliger med nærhet til bofellesskap med personalbase.
- Bofellesskap med personalbase skal bygges med tanke på driftsmessige, brukermessige og personalmessige gode løsninger. Antall leiligheter i bofellesskap vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Det skal iverksettes et systematisk arbeid i organisasjonen som sikrer at de organisatoriske prosessene i enda større grad understøtter de prosessene som er knyttet til brukerforløp.
- Det skal etableres et samarbeid med NAV med sikte på å etablere langt flere VTA plasser i Trondheim kommune slik at antallet i større grad samsvarer med Trondheims andel av befolkningen.
- Alle beboere i kommunale boliger skal ha tidsbestemte leiekontrakter.
- Kommunen gir ikke støtte til bygging av private bofellesskap med personalbase som krever drifting og finansiering av kommunen.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Saksutredning:

1. Bakgrunn

I bystyrets vedtak fra budsjettbehandlingen for 2010 ber bystyret rådmannen se på organiseringen av kommunens botiltak, både innenfor rus, psykiatri og psykisk utviklingshemmede. Rådmannen bes komme til Bystyret med en sak som beskriver dagens ressursbruk og samtidig komme med forslag som kan føre til rimeligere administrering og drift av botiltakene. Rådmannen vil her se på tjenester til psykisk utviklingshemmede da denne gruppen står for den største delen av ressursbruken innenfor området Botiltak og dagtilbud. Rådmannen har tidligere lagt frem sak om Botiltak – strategier og tjenesteinnhold (10/21407) og vil snart legge frem sak om mål og innhold i dagtilbudstjenesten (10/2594).

I gjeldende økonomiplan er det lagt inn en effektivisering på 5,2 millioner kroner i 2010, 15,3 millioner kroner i 2011 og 19,3 millioner kroner i 2012 og 2013. Hovedtyngden av dette effektiviseringskravet stammer fra sak 05/29563, Tjenester til utviklingshemmede, der målet er å gi tjenester til flere psykisk utviklingshemmede innenfor samme budsjetttramme. Effektiviseringskravet i denne saken var et krav om å frigjøre ressurser gjennom mer effektiv drift for å gi en mer rettferdig fordeling av de samlede ressursene innenfor tjenesteområdet. Et hovedmål er å avvikle køen av psykisk utviklingshemmede som søker bolig. Effektiviseringen skulle benyttes til å gi tjenester til flere psykisk utviklingshemmede, ikke saldere budsjettet.

Trondheim kommune

2. Sammenlikning med andre kommuner

KOSTRA gir i dag ikke mulighet til å sammenlikne kostnadene til psykisk utviklingshemmede med andre kommuner. Den eneste muligheten for å sammenlikne er å gå direkte inn i regnskapene til den enkelte kommune. Høsten 2009 ble derfor alle kommunene i ASSS-nettverket invitert til å delta i en sammenlikningsstudie av tjenester til psykisk utviklingshemmede. Fem andre kommuner var positive til dette og ønsket og delta. De fem kommunene er Tromsø, Bergen, Sandnes, Kristiansand og Fredrikstad med Trondheim som prosjektførende by. Alle kommunene har levert inn foreløpige tallsom er lagt til grunn i denne saken for å gi en indikasjon på hvor Trondheim ligger i forhold til andre kommuner. Endelig tall vil være klar i løpet av november 2010.

Foreløpige resultater

Foreløpige tall indikerer at Trondheim har de minste bofellesskapene av kommunene i undersøkelsen. Trondheim har en dekningsgrad¹ som ligger noe under gjennomsnittet for kommunene, men litt over landsgjennomsnittet. Ser en på kostnader per psykisk utviklingshemmede over 16 år, har Trondheim en noe lavere kostnad enn gjennomsnittet. Bergen ligger klart høyest, mens Kristiansand ligger klart lavest. Trondheim har høyest kostnad per utviklingshemmet på dagtilbudstjenester, men ligger under gjennomsnittet på botiltakstjenester.

Tidligere undersøkelser fra 2004 og 2005 har vist at Trondheim bruker mer ressurser på tjenester til psykisk utviklingshemmede enn sammenliknbare kommuner. I 2004 ble det rapportert gjennom en undersøkelse gjennomført i regi av Bærum kommune at Trondheim brukte 1,1 million per plass i botiltak. I 2005 ble det rapportert gjennom en undersøkelse gjennomført i regi av RO og KS at Trondheim brukte 1 million per plass i botiltak, men her var driftskostnader tatt ut. Kostnaden vurderes derfor å være rundt det samme i de to undersøkelsene. Gjennom den siste undersøkelsen basert på 2009-tall har Trondheim en kostnad på 1,1 million per plass i botiltak. Dette betyr at kostnaden er uendret siden 2004, og at kostnaden reelt sett har falt de siste årene. En normal kostnadsøkning som følge av pris- lønns- og befolkningsvekst fra 2004 ville gitt en kostnad per plass på 1,4 millioner i 2009. Tallene tyder på at tjenesteområdet er effektivisert med om lag 20 % siden 2004.

I 2004 lå Trondheim 40 % over kostnadene sammenliknet med Kristiansand, Bærum, Stavanger og Asker. I 2005 lå Trondheim 20 % over gjennomsnittet av i alt 13 kommuner som deltok i undersøkelsen. Den siste undersøkelsen fra 2009 tyder på at Trondheim ligger noe under gjennomsnittet. Siden de tre undersøkelsene bruker ulike kommunegrupper i sammenlikningen, er det vanskelig å trekke klare konklusjoner ved å sette de tre undersøkelsene opp mot hverandre. Men, undersøkelsene gir en indikasjon på at Trondheim er på rett vei i forhold til å ha en ressursbruk på tjenester til utviklingshemmede som nå er på linje med andre kommuner.

Det er to viktige funn fra sammenlikningsstudien:

- Trondheim har effektivisert tjenesteområdet med om lag 20 % siden 2004.
- Trondheim har i dag en ressursbruk på botiltakene som ser ut til å være på linje med andre sammenliknbare kommuner.

Gevinstene fra denne effektiviseringen er i sin helhet ført tilbake til målgruppen for å gi tjenester til flere. Rådmannen vil komme tilbake med nærmere informasjon om sammenlikningsstudien og detaljene rundt denne når det foreligger endelig rapport fra arbeidsgruppen.

3. Tre strategier for bedre tjenester

Rådmannen ønsker her å fokusere på tre hovedområder for å kunne få til ønsket effektivisering av tjenestetilbudet for psykisk utviklingshemmede:

- Riktig nivå på tjenestene.
- Bygge bofellesskap som sikrer stabil fagdekning og rasjonell drift.
- Ny organisering av dagtilbudstjenester og flere VTA plasser.

Rådmannen vil under redegjøre nærmere for hvilke gevinster som kan hentes ut på de enkelte punktene.

---

¹ Dekningsgrad er andelen leiligheter for personer med omfattende tjenester sett i forhold til alle som har diagnosen psykisk utviklingshemming.

Trondheim kommune

3.1 Riktig nivå på tjenestene

Det er et mål at Trondheim kommune skal dreie fokus over på tilbud som øker brukerens mestringsevne og livskvalitet på en slik måte at behovet for kompensierende og mer omfattende tjenester blir utsatt eller redusert. Det er derfor viktig at bruker får riktige tjenester vurdert ut fra det faktiske funksjonsnivået. Det er også viktig å utforme tjenestene på en slik måte at de oppfattes som gode og trygge av brukere og pårørende.

God og effektiv tjenesteyting betyr at kommunen gir riktige tjenester til riktige personer og i rett omfang, som er i tråd med BEON-prinsippet. Tall fra sammenlikningsstudien viser at Trondheim kommune ligger på et middels nivå når det gjelder dekningsgrad i bofellesskap. Tidligere undersøkelser viser at dekningsgraden til boliger med personalbase varierer mellom 25-75 %. Dekningsgraden er trolig mer et resultat av strategi og praksis fra kommunene, enn et resultat av behovene til tjenestemottakere.

Et klart skille i tjenesteomfang går fra å motta punktvis tjenester til å flytte inn i bofellesskap med personalbase. Ved innflytting i bofellesskap med personalbase vil tjenestemottaker uansett motta en viss mengde tjenester fra personalet. Beregninger viser at en bruker som mottar punktvis tjenester, kan motta over 30 timer med punktvis bistand i uken før bofellesskap med personalbase blir en mer kostnadseffektiv tjeneste.

I Trondheim har 51 % av psykisk utviklingshemmede over 18 år et tilbud i bofellesskap med personalbase. I forhold til sammenliknbare kommuner ligger Trondheim noe under gjennomsnittet. Dekningsgraden i Trondheim er ganske lik de fleste andre kommunene bosett fra Kristiansand og Bergen som har hhv 60 % og 55 % dekningsgrad. Oversikten tyder derfor på at dagens dekningsgrad bør opprettholdes. Det er viktig å sørge for at brukere vurderes kontinuerlig i forhold til riktig omsorgsnivå basert på funksjonsnivåvurderinger. I noen tilfeller kan det være aktuelt for enkelte å flytte ut av bofellesskap med personalbase og inn i annen boform. Eventuelt flytting av brukere til annen boform vil frigjøre plasser som vil dempe presset på bygging av nye bofellesskap med personalbase.

Det kan være et potensiale for effektivisering ved at brukere i større grad skal motta tjenester på riktig omsorgsnivå. Etter en gjennomgang av beboerne i bofellesskapene har helse- og velferdskontorene vurdert at noen brukere har tilbud på et annet omsorgsnivå enn det de har behov for. En aktuell løsning kan være en frivillig flytting av bruker fra bolig i bofellesskap med personalbase til bolig med nærhet til base. En slik løsning kan i en del situasjoner være uønsket av bruker/pårørende, og det er viktig å ha god dialog om aktuelle løsninger med de involverte. Rådmannen anslår at minst 10 brukere som i dag bor i bofellesskap, kunne flytte til et noe lavere omsorgsnivå. En slik flytting kan frigjøre plasser tilsvarende ett nytt ordinært botiltak på 10 plasser. Dette kan redusere køen av boligsøkere som har behov for bolig med personalbase.

I dag mener rådmannen at det er en for dårlig utbygd bredde i tjenestetilbudet i kommunen. Steget fra punktvis tjenester til omfattende tjenester er for stort, og mange brukere og pårørende ønsker derfor bofellesskap med omfattende tjenester fordi kommunen ikke er gode nok til å tilrettelegge tilbud som ligger i mellom punktvis tjenester og bolig med personalbase. Et slikt mellomnivå er løsninger der bruker bor nær bolig med personalbase, såkalt "nærhet til base boliger". Her får bruker tjenester fra personalbasen og kan i tillegg oppsøke personalbasen ved behov. Bruker kan også være en del av det sosiale miljøet ved bofellesskapet. En satsing på slike løsninger vil gi et mellomnivå for bruker som trenger større trygghet enn det en oppnår gjennom kun punktvis tjenester, samtidig som en slik satsing kan lette presset på boliger med omfattende tjenester.

For å sikre at organisasjonen foretar kontinuerlig gode vurderinger og beslutninger i forhold til riktige tjenester, krever det systematisk arbeid med kartlegging, planarbeid, vurdere alternativer og dialog med bruker/pårørende og samarbeidspartnere. I dette arbeidet er det rom for forbedringer. Prosjekt helhetlig pasientforløp – HPH - er implementert i deler av organisasjonen, men ønskes implementert også innenfor botiltakene.

For å sikre at organisasjonen klarer å stabilisere resultatene fra prosjektet helhetlig pasientforløp, kreves det en systematisering av det organisatoriske arbeidet som skal understøtte beslutningene som skal gi bedre og riktigere tjenesteyting. Dette skjer i hjemmetjenesten gjennom arbeidet med hverdagsmestring i hjemmet (HMH), et arbeid som rådmannen også ønsker å implementere i alle øvrige helse- og velferdsenheter. Dette arbeidet omfatter et systematisk arbeid knyttet til mål, basiskompetanse, fagkompetanse, veiledning, ansvar knyttet til roller, rutiner, møtестrukturer og rapporteringer.

Trondheim kommune

Vurdering

Etter gjennomgang av brukere i bofellesskap regner rådmannen med at det er et potensiale for å frigjøre 10 plasser i eksisterende bofellesskap. Dette tilsvarer en effektivisering på om lag 10 millioner kroner. Dette vil kunne frigjøre ressurser tilsvarende et nytt bofellesskap på 10 plasser. Endringen vil også medføre bedre tjenestekvalitet, da kommunen gir et riktig nivå på tjenestene. Husleiekontrakten kan være et hinder for flytting. Det er derfor viktig at alle beboerne har tidsbestemte husleiekontrakter som gir dato for evaluering av bo- og tjenestetilbudet. I Budsjett og økonomiplan 2011-2014 er det skissert en effekt av tiltaket på 1 millioner kroner årlig. Det tar erfaringsmessig lang tid å få til endringer, og rådmannen ønsker derfor å være forsiktig i sine anslag.

3.2 Bygge bofellesskap som sikrer stabil fagdekning og rasjonell drift

I sak 05/29563 fra 2005 ble det vedtatt at bofellesskapene skulle bygges større og mer hensiktsmessig. Små og uhensiktsmessige bofellesskap skulle avvikles. I 2005 var gjennomsnittstørrelsen på bofellesskapene 4,6 leiligheter per bofellesskap. Per april 2010 er gjennomsnittstørrelsen steget til 5,3 leiligheter. Dette er en økning i størrelsen på 15 % siden 2005. I følge de nåværende planene til nybygging vil gjennomsnittstørrelsen øke til 5,8 leiligheter pr bofellesskap i 2013. Gjennomsnittstørrelsen vil da ha økt med 1,2 leiligheter eller 26 % siden 2005.

Det er grunn til å tro at det fortsatt bygges for smått og uhensiktsmessig i forhold til andre byer det er naturlig å sammenlikne seg med. Trondheim har fortsatt de minste bofellesskapene.

Hvis Trondheim kan øke boligstørrelsen på nivå med Fredrikstad (6,8), ville kommunen fått rundt 9 færre bofellesskap og drifte. Færre bofellesskap ville gitt lavere driftskostnader, men mer robust fagdekning både på natt og dag/kveld, samt noe mindre ressurser på administrasjon.

Merkostnader på natt i små bofellesskap

Det er spesielt nattbemanningen som relativt sett kan reduseres når det bygges større bofellesskap. Nattressursen er som oftest en beredskapsressurs, og behovet for nattevakt er derfor som regel relativt stabilt om det er 5 eller 10 leiligheter. I de tilfellene der nattevaktene jobber aktivt med brukere om natten, er det som oftest for å håndtere kriser som oppstår uregelmessig. Flere kriser oppstår sjeldent samtidig, slik at nattressursen kan utnyttes på flere brukere uten å øke bemanningen.

Per i dag bruker kommunen 65 millioner kroner på nattressursen i bofellesskapene til psykisk utviklingshemmede.

Gitt at kommunen sparer en aktiv nattevakt per bofellesskap som avvikles, vil kommunen spare 15,6 millioner kroner på natt. Gitt at kommunen sparer 1 hvilende nattevakt for hvert bofellesskap som sammenslås, blir besparelsen 7 millioner kroner.

Større bofellesskap vil derfor gi en anslått besparelse på mer enn 7 millioner kroner på nattbemanning.

Merkostnader på dag og kveld i små bofellesskap

Mindre bofellesskap gir også merkostnader på dag og kveldstid. Mindre bofellesskap er mer sårbare og har forholdsvis færre ansatte, mindre faglig og være mer sårbare ved sykdom og ferier enn større bofellesskap. Det er behov for hele tiden å ha en minimumsbemanning for å ivareta helse og sikkerhet. I Trondheim ser vi en klar sammenheng mellom størrelsen på bofellesskapene og kostnader. Gjennomsnittskostnaden for bofellesskap i Trondheim med mellom 1-5 leiligheter ligger per i dag på 1,3 millioner kroner per bruker. For boliger med 6 leiligheter eller mer ligger gjennomsnittskostnad på 1 million kroner. De små bofellesskapene er 39 % dyrere enn de store.

I budsjettmodellen tildeles ett årsverk i grunnbemanning per botiltak nettopp for å ta høyde for smådriftsulemper. En nøktern tilnærming til besparelse på dag og kveld er at avvikling av et mindre botiltak gir en besparelse på en grunnbemanning per botiltak. En reduksjon på 9 botiltak kan gi en besparelse på 5 millioner kroner. I tillegg antas det at botiltakene blir enklere og administrere. Ved færre boliger er det rimelig å anta at kommunen kan redusere med minst en enhet på området. Dette gir en besparelse på 1,2 millioner kroner i administrasjonsressurs. Det antas videre at boligene generelt vil kunne drive med mindre variabel bemanning på dag, men dette er vanskeligere å tallfeste.

Mindre bofellesskap enn sammenliknbare kommuner gir derfor en antatt merkostnad på dag og kveld på 6,2 millioner kroner. I tillegg antas et at ytterligere besparelser kan oppnås gjennom generelle stordriftsfordeler på dag og kveld.

Trondheim kommune

Vurdering

Samlet sett kan større bofellesskap i Trondheim gi en effektivisering i en størrelsesorden på 13,2-21,8 millioner kroner hvis kommunen bygger slik at gjennomsnittsstørrelsen på bofellesskapene blir på nivå med for eksempel Fredrikstad kommune. Større bofellesskap gir samtidig større personalgrupper og dermed større spillerom for faglig utvikling.

3.3 Ny organisering av dagtilbudstjenester og flere VTA plasser

Rådmannen er også bedt om å se på muligheter for at et tettere samarbeid mellom ansatte i boligene og dagtilbudene kan medføre at tjenestetilbudet til brukerne blir på samme nivå som før budsjettrevisjonen 2009. Etter sak 05/29563 i 2005 og frem til i dag er det gjort en del justeringer på turnuser i botiltakene for å sikre bedre sammensetning mellom bemanning og brukere i botiltakene. Rundt 80 % av brukerne i botiltak har et dagtilbud eller arbeidsrettet tilbud i regi av NAV. Det er imidlertid et fåtall som har heltidsplass, og i gjennomsnitt er hver bruker tre dager på dagtilbud og to dager hjemme i bolig. For å optimalisere ressursbruken er følgende tiltak allerede igangsatt:

- En del personale følger med bruker over fra botiltaket til dagtilbudet, såkalt personalflyt.
- Hjemmedager forsøkes og legges på samme dag for brukerne i bofellesskapet, slik at det kun er bemanning i boligen når brukere har hjemmedager.
- Forlenget nattevakt bistår brukere om morgenen isteden for egen dagvakt.

Selv om det er lagt ned stor innsats i arbeidet med å integrere tjenestene mellom botiltak og dagtilbud, er det vanskelig å få til en optimal utnyttelse av personalressursene uten å gjøre noe med ansvarsforholdene. Rådmannen foreslår derfor en organisatorisk endring der botiltak og dagtilbud får felles ledelse. Gjennom dette legges det til rette for et mer helhetlig tjenestetilbud til målgruppen og større fleksibilitet i utforming av tjenestetilbudet for den enkelte. Utfordringer rundt mange deltidsstillinger og ugunstige turnuser i botiltakene kan løses, noe som vil sikre fortsatt høy kompetanse og stabil arbeidskraft på tjenesteområdet.

I denne prosessen er det svært viktig å skille mellom dagtilbudstjenester og arbeid. Den arbeidsrettede delen skal i hovedsak skje gjennom VTA plasser. Etablering og finansiering av VTA plasser er NAV sitt ansvar. Trondheim kommune har fått tildelt rundt 36 % av VTA plassene i fylket. Den normale andelen i forhold til befolkningen er imidlertid 60 %. Hadde Trondheim hatt 60 % andel av VTA plassene, ville kommunen disponert rundt 100 flere plasser. Kommunen må satse på å opprette flere VTA plasser. Om nødvendig må kommunen finansiere plassene selv, i påvente av at NAV frigjør finansiering for disse plassene. Det bør nærmest være en selvfølge at større bedrifter har denne typen arbeidsplasser, og at det er prestisje knyttet til ivaretagelse av slike plasser i næringsliv og offentlig forvaltning. Trondheim kommune har opprettet slike plasser i sin organisasjon og bør fremstå som en foregangskommune på dette området.

Vurdering

Rådmannen foreslår å legge botiltak og dagtilbudstjenester under felles ledelse. Besparelsen ved å gjøre dette er anslått til 8 millioner kroner. Besparelsen skal hentes ut ved mindre ressursbruk på administrasjon og husleie, samt at noen brukere kan nyttiggjøre seg andre tilbud. Tildeling av VTA plasser ble i sin tid gjort ut fra en behovsvurdering på et gitt tidspunkt. Fordi Trondheim hadde en godt utbygd dagtilbudstjeneste, ble en del av ressursene tidligere kanalisert til andre kommuner. Dett vil ta flere år å rette opp denne skjevheten, og kommunen må lage en plan i samarbeid med NAV for hvordan nye og ledige VTA plasser kan kanaliseres til Trondheim kommune. En nøktern vurdering av dette er at Trondheim må regne med at en innfasing av mer rettferdig fordeling av VTA plasser vil ta 10 år. Den årlige besparelsen som følge av flere VTA plasser anslås til 1 million kroner.

4. Tre forhold som kan hindre uttak av gevinster

Rådmannen ser tre forhold som kan hindre uttak av gevinster fra planene om effektivisering.

- Flytteprosesser.
- Motstand mot større bofellesskap.
- Bygging av flere private bofellesskap med tjenester.

Trondheim kommune

Flytteprosesser

Det er erfaringsmessig vanskelig å avvikle små og uhensiktsmessige bofellesskap. Mange beboere ønsker ikke å flytte, og for å motivere til flytting har ofte nybygde bofellesskap blitt bygd mindre enn ønskelig. Problemer i forhold til flytting er klart begrensende for å ta ut de skisserte innsparingsmulighetene. Ved å innføre en tydeligere strategi på dette området, vil det være lettere og ta ut effektiviseringsgevinster. Her er det viktig med motivasjonsarbeid i forhold til brukere og pårørende. Det er også viktig å sikre at husleiekontrakter håndterer alle beboere i kommunale boliger på en lik måte. Per i dag er standard kontraktslengde 3 år for leie i kommunale boliger. Rådmannen tilrår at vanlig kontraktslengde er 3-5 år for denne målgruppen.

Motstand mot store bofellesskap

Kommunen har møtt bred motstand fra interesseorganisasjoner mot å bygge større bofellesskap. I sammenlikningsstudien kommer det frem at vanlig størrelse på de nyeste bofellesskap er 8-12 leiligheter, og det største bofellesskapet som er bygd siste år er på 15 leiligheter. Trondheim har imidlertid fortsatt små bofellesskap sammenliknet med andre kommuner. Så lenge kommunen bygger mindre enn det som er opprinnelig planlagt, vil det ta lenger tid og ta ut effektiviseringsgevinster. I praksis betyr dette en skjev fordeling av ressursene, da de som står i kø og venter på plass i bofellesskap, må påregne lengre ventetid. De som allerede har plass i bofellesskap, blir ikke berørt i særlig grad, så lenge effektiviseringsgevinstene skal brukes til å gi flere plass i bofellesskap.

Bygging av flere private bofellesskap med personalbase

Privat bygging av bofellesskap med personalbase kommer i dag i stedet for og til fortregning av kommunens egne prosjekter. For det første gir private bofellesskap en mer tilfeldig avvikling av køen. Det er ofte foreldre bestemmer brukersammensetningen. Dette behøver ikke å være en optimal sammensetning ut fra et funksjonsnivåperspektiv. I tillegg gir privat bygging kommunen mindre kontroll med utforming og størrelsen på bofellesskapene.

Det er særlig en mer tilfeldig avvikling av køen som skaper problemer i forhold til private bofellesskap. Det er viktig at det er kommunen som bestemmer hvem som får tildelt plassene, slik at de som behøver dette mest får plass først. Så lenge private bofellesskap legger beslag på driftsmidlene, vil kommunen miste denne styringen. I verste fall får vi en ukontrollerbar økning av driftsutgiftene, fordi kommunen uansett må sørge for et botilbud til den gruppen som behøver det mest.

Rådmannen vil tilrå at kommunen ikke stimulerer til denne type selvbygging, og at kommunen heller ikke anbefaler tilskudd til slike prosjekt da det er driftsmidlene som er den begrensende faktoren og ikke kommunens investeringsbudsjett. Bygging av private bofellesskap uten fast bemanning kan imidlertid være en god løsning som kommunen bør se på som et positivt bidrag. Beboerne kan da motta punktvisse hjemme- og boveiledningstjenester i boligene. Forutsetningen for dette er at beboere som får et behov for omfattende tjenester, må belage seg på å flytte til egnet bofellesskap med personalbase.

5. Konsekvenser av planen

Rådmannen har valgt å være nøktern i forhold til å ta ut forventede gevinster gjennom effektivisering i årene fremover. Det vil ta tid å implementere nye strukturer og handlemåter i organisasjonen, og det er viktig og hensynta dette for å få en mest mulig realistisk plan.

De skisserte planene for effektivisering gir følgende konsekvenser for den planlagte byggingen av kommunale bofellesskap fra 2011-2014. Tallene er i hele millioner. Rådmannen regner med at en ny plass i bofellesskap vil koste om lag en million kroner årlig.

Bygging av kommunale bofellesskap	2011	2012	2013	2014
Plan for effektivisering	5	14	17	20
Nødvendige budsjettmidler planlagte bofellesskap 2012	4	6	2	-2
Handlingsrom i planen	1	8	15	22

Trondheim kommune

Tabellen viser handlingsrommet i planen etter at det er satt av nødvendige midler til planlagte bofellesskap. Allerede i 2012 gir planen et handlingsrom på 8 millioner kroner. Dette øker til 22 millioner kroner i løpet av planperioden. Midlene kan disponeres til flere bofellesskap med personalbase, flere boliger med nærhet til base, styrke punktvisse hjemme- og boveiledningstjenester samt andre tiltak for å styrke kvalitet og tjenestetilbudet. Det er i økonomiplanen ikke planlagt bofellesskap etter 2012, og det er derfor naturlig at en del av handlingsrommet må gå til bygging av nye bofellesskap i 2013 og 2014.

Det er tre private grupperinger som per dato ønsker å bygge bofellesskap med personalbase. Får disse gruppene klarsignal til å bygge bofellesskap, vil disse bli prioritert i stedet for nye kommunale bofellesskap i planperioden.

Planen for effektivisering er beheftet med en viss grad av usikkerhet. Hvis det ikke lykkes å ta ut effektiviseringsgevinstene i henhold til planen, vil det kunne bli et avvik mellom ferdigstilte boliger og ledige midler til drift. Hvis det ikke er fristilt budsjettmidler ved ferdigstillelse av nye bofellesskap, må disse leilighetene benyttes til andre målgrupper inntil driftsmidlene er frigjort i henhold til planen. Dette gjelder også boliger som eventuelt private aktører måtte bygge.

Rådmannen i Trondheim, 01.11.10

Helge Garåsen
kommunaldirektør

Øyvind Hognestad Karlsen
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

... Sett inn saksutredningen over denne linja